

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Кафедра філології

ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ
ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Кваліфікаційна робота

на здобуття вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 2 курсу 231 групи
Спеціальності 012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійної (наукової)
програми Дошкільна освіта
Кравченко Світлана Григорівна
Керівник к.філолог.н, доцент Валуєва І.В.
Рецензент к.пед.н., доцент Борисенко Н.М.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади індивідуального підходу до навчання англійської мови в дошкільному віці	
1.1. Навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти як компонент загальної методики.....	6
1.2. Готовність дошкільників до навчання іншомовного спілкування.....	13
РОЗДІЛ 2. Робота над формуванням умінь та навичок дітей дошкільного віку	
2.1. Сучасні підходи до навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти	15
2.2. Сутність особистісно-орієнтованого підходу навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти	23
2.3. Рівень сформованості умінь та навичок іншомовного спілкування в дошкільному віці в контексті констатувального експерименту	28
ВИСНОВКИ	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТОК А «A LITTLE DOG»	45
ДОДАТОК Б «THE PLANE»	46

ВСТУП

На сучасному етапі освітньої системи до вихователя з правом навчання англійської мови сформульовано низку вимог: окрім володіння знаннями зі своєї дисципліни, він повинен моделювати освітній процес із проєкцією на досягнення його високої ефективності; педагог має вирізнятися творчістю, креативністю; бути обізнаним із раціональними формами організації освітнього процесу і впроваджувати їх у реальну практику роботи зі здобувачами освіти; використовувати ефективні методи й прийоми навчання, оптимальні способи досягнення означених цілей.

З огляду на це, сучасний педагог повинен бути поінформованим із основними положеннями державної політики України в галузі дошкільної освіти загалом і навчання англійської мови зокрема, а також знати особливості особистісного розвитку дитини, її життєво важливі сфери і, насамперед, рівень сформованості пізнавальних інтересів, від яких значною мірою визначено технологію й специфіку навчання англійської мови в умовах дошкільних навчальних закладів.

Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю розглянути основні аспекти формування методичної компетенції майбутніх фахівців англійської мови в закладах дошкільної освіти. Теоретичну основу дослідження становлять: лінгводидактичні концепції навчання англійської мови в ЗДО - А.М.Богущ, О.О.Леонт'єв, Т.М.Шкваріна, З.М.Нікітенко, Г.І.Вороніна, В.М.Плахотник, Т.К.Полонська, О.В.Роман, Г.Ф.Яцківська; лінгвокультурознавчі концепції навчання англійської мови – І. Бім, Є. Верещагін, В. Костомаров, Є. Пассов, Г. Китайгородська, Г. Томахін, Н.Шумарова; теорії педагогічної діяльності – Н.Кузьміна, В.Сластьонін, М.Євтух;

теорії формування комунікативної особистості педагога та її професійно-педагогічного становлення – О. Бодальов, В.Бондар, П.Гусак, А. Капська, А.Маркова, О.Мороз.

Дошкільне навчання дітей англійської мови набуло широкого розповсюдження: її вивчають не тільки в офіційних закладах, багато родин акцентують увагу на індивідуальному викладанні. Саме така увага до англійської мови зумовлена реаліями сучасності. Педагогічна наука й освітянська практика довели: якщо таке навчання здійснюється правильно з методичного та лінгвістичного погляду, то воно стає важливим чинником пришвидшеного інтелектуального розвитку дітей. Водночас педагоги, зайняті дошкільним навчанням англійської мови, стикаються з цілою низкою непростих проблем. У їхньому розпорядженні немає обґрунтованих рекомендацій, з якого віку розпочинати й у якому обсязі вивчати англійську мову, як будувати освітній процес, які форми й методи використовувати. Хоча навчання англійської мови є не обов'язковим, проте бажаним компонентом сучасної дошкільної освіти. Воно стало важливим засобом гармонійного розвитку особистості, формування її життєвої компетенції. Побудований правильно з дидактичного та лінгвістичного поглядів, процес навчання сприяє реалізації змісту всіх сфер життєдіяльності дітей, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти («Я сам», «Люди», «Культура», «Природа»), і має самостійне освітнє значення.

Навчання дошкільників англійської мови - це особливий вид освітньої діяльності. У процесі здобувачі дошкільної освіти не просто опановують складові частини незнайомої мови, а одразу використовують її як засіб спілкування.

Актуальність як відомо, провідним видом діяльності дітей дошкільного віку є гра, саме тому гра як засіб викладання англійської мови на початковому рівні є чи не найважливішим і найдієвішим засобом введення та закріплення фонетичного, лексичного і граматичного матеріалу.

Об'єкт дослідження – навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти.

Предмет дослідження - застосування сучасних технологій викладання англійської мови в закладах дошкільної освіти.

Мета дослідження - теоретично проаналізувати ефективність особистісно - орієнтованої методики навчання англійської мови дітей шостого року життя в умовах закладу дошкільної освіти.

Поставлена мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) вивчити стан даної проблеми в методиці навчання англійської мови на основі критичного аналізу теоретичних джерел;
- 2) проаналізувати особливості сучасних технологій у навчанні англійської мови;
- 3) визначити основні засоби розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Апробація роботи. Матеріали дослідження висвітлено в збірці наукових праць «Лінгводидактична підготовка сучасного вихователя закладу дошкільної освіти», дослідження обговорювалось на засіданні кафедри філології.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, списку використаних джерел, висновків та додатків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

1.1. Навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти як компонент загальної методики

Якість дошкільної освіти неможлива без пошуку та впровадження інноваційних моделей життєдіяльності дітей, бо сучасність вимагає відповідності змісту освіти життєвим потребам. Вивчення англійської мови з групою дошкільників має свою специфічну сторону, але є результативним за умови побудови освітнього процесу на основі врахування індивідуальних можливостей, здібностей і потреб дітей кожного вікового періоду. Освітня лінія «англійська мова» входить до варіативної частини Базового компоненту дошкільної освіти в Україні.

Англійська мова в освіті дошкільників, на думку сучасних вчених, не лише озброює дітей основами іншомовного спілкування, є дієвим засобом розвитку, виховання, особистісного становлення та соціалізації дитини [16, с. 19].

Сучасний педагог повинен розв'язати ряд нагальних завдань.

1. Формувати іншомовну комунікативну компетентність.

Дошкільний період результативний не стільки для навчання, скільки для розвитку, загальної освіти дитини. Метою вивчення англійської мови в цей період має бути сприяння повноцінному, своєчасному розвитку дитини, її адаптації до життя в сучасному суспільстві. Тому важливо формувати саме іншомовну комунікативну компетентність.

2. Навчати іншомовного спілкування.

Процес навчання англійської мови має бути організованим і керованим грамотним педагогом так, щоб у дитини виникла потреба вживати іншомовний матеріал у власному мовленні, користуючись різноманітними способами спілкування – словесними, мимічними, пантомімічними залежно від життєвої ситуації.

Така сформована потреба забезпечить дитині іншомовне спілкування у професійній діяльності дорослого життя [68].

3. Навчити використовувати зразки (кліше) мовлення.

Навчання англійської мови базується не на повторенні певних слів за педагогом, а в процесі спілкування. Тому важливо спонукати дитину до використання мовленнєвих кліше та часто вживаних висловів за темами близького та зрозумілого дитині оточення: наприклад, привітання, подяка, називання себе, команди до виконання дій тощо. Такі зразки підбираються з урахуванням потреб спілкування і виступають опорою для засвоєння мовного матеріалу. Формування мовленнєвої компетенції дошкільників реалізується саме у процесі засвоєння зразків мовлення.

4. Використання гри як провідного методу і форми навчання дошкільнят англійської мови.

На заняттях з англійської мови здобувачі освіти повинні постійно перебувати в умовах уявної мовної ігрової ситуації. Важливо використовувати форми і методи, які базуються на різноманітних компонентах ігрової діяльності. Дидактична гра виступає провідним методом розвитку іншомовного мовлення дітей дошкільного віку.

5. Успіх породжує успіх.

Завдання, які підбирає вихователь, мають бути посильними для здобувачів освіти дошкільного віку й цікавими. Лише відчуючи ентузіазм, керуючись внутрішньою мотивацією, дитина буде успішною.

Навчання здобувачів освіти англійської мови слід організовувати таким чином, щоб ситуацію успіху дошкільник і вихователь відчували якомога частіше.

Сучасна методика навчання англійської мови передбачає формування вмінь з аудіювання, говоріння, читання і письма.

У процесі дошкільного навчання формуються лише перші два вміння: аудіювання (рецептивне) та говоріння (продуктивне).

Проте в деяких рекомендаціях щодо технології навчання англійської мови саме в дошкільному віці передбачається започаткування формування графічних навичок письма та самостійне відтворення окремих лексичних одиниць за допомогою опори.

Залишається також спірним питання вікової категорії дітей, з якими слід (або вже можливо) розпочинати навчання англійської мови.

Рекомендована кількість занять з найменшими дошкільниками: 2-3 заняття на тиждень тривалістю не більше 20 хвилин. Оптимальні дні: понеділок, четвер. Діти дошкільного віку, як правило, сприймають іншомовну лексику на достатньому рівні. У такому віці ще відсутня необхідність у підборі диференційного матеріалу, в орієнтирах на здібну та обдаровану дитину. Усі здобувачі освіти проявляють зацікавленість навчальним процесом, беруть в ньому активну участь й досягають достатніх і високих знань в аудіюванні та говорінні. Проте слід зазначити: зі здобувачами світи повинен працювати вихователь, який досконало володіє методикою організації освітнього процесу й знає психофізіологічні вікові можливості даної категорії дітей.

Головною помилкою у вивченні англійської мови з найменшими є форсування подій, підбір ускладненого матеріалу, що й приводить до втрати мотивації [119].

Отже, однією з основних вимог є визначення вихователя, який викладатиме англійську мову визначеній категорії дітей. Це має бути педагог, який не тільки володіє методикою організації освітньої діяльності зі здобувачами освіти відповідно до їх вікових характеристик, а й досконало знає англійську мову.

Мова викладача – це зразок (зауважимо, не взірець, а саме зразок) для здобувачів освіти. Бажано, щоб з конкретною групою працював один вихователь, до вимови якого здобувачі освіти звикають й легко відтворюють пропоновану лексику.

Орієнтована тематика для навчання усного мовлення дошкільників: привітання, прощання, знайомство, подяка, сім'я, дім, іграшки, дитячий садок. Такий підбір тем забезпечить комфортність освітнього процесу й забезпечить його результативність.

Головною умовою для проведення занять з дітьми закладу дошкільної освіти є те, що вони мають проводитись в психологічно комфортній атмосфері з обов'язковою орієнтацією на розвиваюче навчання. Це в першу чергу - створення ситуації успіху та провідна роль ігрової діяльності.

Кожна гра розвиває цілий спектр різноманітних здібностей та позитивних якостей здобувачів освіти. Слід зазначити, що виходячи із сучасних підходів до організації дошкільної освіти, гра вже не є просто дитячою забавою, що дає задоволення, вона набула статусу дидактичної. Гра охоплює різні види мовленнєвої діяльності дошкільників, активізує здобувачів освіти, сприяє високій результативності занять та формує

зацікавленість англійською мовою, яка в подальшому стане необхідною під час шкільного курсу вивчення англійської мови.

Переважно у закладах дошкільної освіти використовуються дидактичні ігри з навчальною функцією, направлені на розвиток володіння української й англійської мови. З найменшими дошкільниками проводять різні види ігор за ступенем значимості їх на занятті англійської мови. Період 3 – 4 років характеризується активним розширенням лексичного запасу рідної мови. Уміло підібрана за темами двомовна лексика сприймається та закріплюється здобувачами освіти легко й невимушено. Можна зазначити, що відбуваються два паралельних процеси лексичної роботи з української та англійської мови. Дидактичні ігри за психічним впливом (релаксійні, стимулюючі) знімають емоційне напруження викликане інтелектуальним навантаженням, стимулюють розвиток психічних процесів здобувачів освіти.

Підбираючи дидактичну гру, вихователь має врахувати її вид за ступенем введення до заняття: метою ігор на початковому етапі є зацікавлення дитини англійською діяльністю; з відповідною метою проводяться ігри на введення нового матеріалу, на закріплення матеріалу, ігри на автоматизацію та повторення навчального матеріалу. Здобувачам освіти старшого дошкільного віку, які пройшли початковий курс навчання англійської мови з 3 – 4 років, широко пропонуються пізнавальні ігри: ігри – знайомства, ігри – дотики, ігри – спроби, глибинні ігри.

Методика проведення таких ігор відпрацьована практиками і розміщена в педагогічній літературі. Слід зауважити, що гра – складне,

багатогранне явище, яке дуже важко однозначно трактувати і класифікувати.

Успіх та результат залежить у більшості від цілей, які ставить перед собою вихователь англійської мови [19].

Наприклад:

Cow – horse – WINDOW – pig

What doesn't belong?

The window is doesn't belong!

Cow – horse – pig are domestic animals.

«It will be a»

Уже було відзначено, що велике значення має позитивна мотивація. Без неї всі зусилля батьків і вихователів будуть приречені на невдачу. Для здобувачів освіти створюється умовна ситуація, у якій вони потрапляють в англomовні країни й дізнаються про такі цікаві далекі об'єкти, події. Для найменших обов'язковий високий рівень зацікавленості.

Адже невдача веде до розчарування, переключенню уваги, до відсутності мотивації і відмови зробити ще одну спробу.

Навчаючи здобувачів освіти англійської мови, вихователь повинен дотримуватись правил сприяння позитивної мотивації:

- вихователь має бути щирим, щоб здобувач освіти відчув, що вчити й навчатися англійській мові – це діяльність, яка приносить задоволення і вихователю, і дитині;
- вихователь повинен говорити зрозуміло, голосно, чітко, з ентузіазмом;
- заняття слід проводити невимушено, легко, без напруги;
- заняття англійської мови має бути чітко організоване, без зайвих відволікаючих подразників;

- навчальний матеріал давати дозовано, навіть трішки менше, ніж дитина здатна сприймати (спрацювання на інтерес дитини).

Базовим компонентом дошкільної освіти України в розділі «результати освітньої роботи» освітньої лінії «англійська мова» визначено: «здатність розуміти іноземну мову (звертання, ввічливі форми, тексти віршів, пісень, казок, мультфільмів, ігор)...».

Такий орієнтир націлив вихователів англійської мови на поширене впровадження інформаційно-комунікативних технологій.

Комп'ютер та мультимедійна система стали незамінними в навчанні англійської мови здобувачів освіти в закладах дошкільної освіти, а разом з цим викликали ряд запитань проблемного характеру.

Потрібно визначити, що здобувачі освіти дошкільного віку із бажанням та емоційним позитивом ставляться до навчання засобами комп'ютерних технологій.

Вони із задоволенням переглядають як уривки мультфільмів, так і мультфільми у повному обсязі, виконують ігрові завдання за допомогою презентацій, передивляються відео коротеньких соціальних ситуацій із життя дітей та близького оточення. Зауважимо, що комп'ютерна програма не підкріплена дієвою участю вихователя та спеціально організованим навчанням з його боку, не дасть результатів. Тому вихователь англійської мови, який працює з здобувачами освіти, повинен варіювати тривалістю використання комп'ютера на занятті та змістом навчального матеріалу. За таких умов здобувачі освіти продовжать вивчати англійську мову із сформованою мотивацією, зацікавленістю, відповідальністю щодо досягнення навчальної мети.

Пропоновані програми навчання англійської мови не обмежують педагогів в творчості, залишають за ними право на варіативність та

пошук нових форм, технологій, засобів організації діяльності, виявляючи власний творчий підхід.

1.2. Готовність дошкільників до навчання іншомовного спілкування

Найважливішими особливості освіти дітей закладу дошкільної освіти – це те, що здобувачі освіти навчаються не тільки предмету або англійській мові, але одночасно розвивають свої здібності та навички.

Основні властивості викладання англійською мовою ґрунтуються на сприйнятті здобувачами освіти навколишнього середовища. Здобувачі освіти сприймають світ через своє тіло, тобто через рухи, дотики, розглядання, смакування, нюхання, складання, розкидання і так далі. Існують дослідження вчених, які свідчать, що здобувачі освіти в ранньому віці сприймають рівноцінно слова декількома мовами, якщо вони знаходяться у відповідному середовищі. Їх мозок може сприйняти та відокремити різні мови, і вони з легкістю переключаються на ту мову, якою із ними розмовляють інші люди.

Вихователі на заняттях використовують наочні матеріали, які дають здобувачам освіти змогу відчувати атмосферу гри. Наприклад, коли здобувачі освіти вивчають тему «тварини», то використовуються і картки для ознайомлення із назвами, й іграшки, щоб діти могли їх побачити та взяти їх у руки, а також імітують рухи та звуки цих тварин. Коли викладач навчає слова-дієслова, то всі рухи він показує, робить їх разом зі здобувачами освіти та батьками, які теж можуть бути присутні на занятті. Наприклад, вивчаючи слова «бігти», «стрибати» або «повзти» (run, jump, crawl) викладач разом із дітками пробігає, стрибає. Здобувачам освіти такі заняття дуже подобаються, адже вони дуже люблять досліджувати світ та гратися в рухливі та дидактичні ігри.

Навіть пісні зі здобувачами освіти разом із батьками та викладачами співають і розігрують – це створює для атмосфери розуміння того, що відбувається, діти мають змогу самі контролювати, як їм відповісти на стимули вихователя (запитання та запрошення погратися), розуміючи, що вони зараз роблять.

Ігри під час навчання дають дітям змогу зануритися в світ, де вони граються англійською мовою [47].

Під час таких занять ми розвиваємо:

- логіку – сортуємо предмети або тварин за кольорами, за розмірами, або за іншими особливостями, збираємо парами слова, що римується, граємо в рухливі словесні ігри;
- уважність, закріплюючи матеріал, коли переглядаємо спеціально розроблені мультиплікаційні фільми за тематикою уроків;
- слуховий апарат – ми співаємо багато пісень, діткам пропонується розпізнати різні звуки тварин та машин та інших природних явищ;
- орієнтування у просторі – ми вивчаємо праву і ліву сторони, верх та низ, швидкий та повільний темп, біг та ходіння, стояння, підстрибування;
- аудіосприйняття англійської мови через прослуховування аудіо матеріалів на заняттях та вдома;
- цікавість до вивчення англійської мови, граючи.
- дрібну та велику моторику – дітки складають відповідні їх віку пазли, будують із кубиків вежі, роблять різні рухи, танцюють, кидають м'яча у ціль, розкладають картки;

Здобувачі освіти опановують мову швидко, вони вчаться дисципліни під час ігор на заняттях, пізнають світ за допомогою включення в програму занять енциклопедичних знань.

РОЗДІЛ 2.

РОБОТА НАД ФОРМУВАННЯМ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

2.1. Сучасні підходи до навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти

Відповідно до визначеної мети основними завданнями є:

- створення умов для оволодіння елементарним умінням спілкуватись англійською мовою в межах комунікативного мінімуму, пов'язаного зі світом дитинства;
- прищеплення елементарних навичок усного мовлення (аудіювання, говоріння);
- виховання інтересу, поваги, толерантності і ціннісного ставлення до культури, традицій та звичаїв народів, які розмовляють іншою мовою;
- виховання культури та відкритості спілкування [137].

Основний процес навчання здобувачів освіти англійської мови будується за рядом методичних принципів та загальнодидактичних. Серед загальнодидактичних першорядного значення набувають принципи доступності, наочності, міцності та свідомості знань, активності, науковості, систематичності й послідовності, розвивального і виховного навчання.

Найголовнішими методичними принципами в закладах дошкільної освіти лінгводидактиці є принципи комунікативності, домінуючої ролі

вправ, взаємозв'язку різних видів мовленнєвої діяльності, урахування рідної мови.

Ця система доповнюється також деякими принципами, запозиченими з методик інтенсивного навчання, зокрема, принципом поетапно-концентрованої організації освітнього процесу [104].

Зміст навчання англійської мови в сучасному закладі дошкільної освіти, дібраний автором відповідної програми Т.М. Шкваріною, ураховує забезпечення наступності іншомовного навчання в дошкільному та молодшому шкільному віці;

- мотивації, змісту й характеру спілкування дітей;
- частотності вживання лексичних одиниць дітьми певного віку;
- повторюваності оперування лексичними одиницями, зразками мовлення, дібраними для вивчення та опрацювання у різних ситуаціях спілкування та мовленнєвих функціях;
- поступового ускладнення матеріалу в умовах системного навчання.

З огляду на те, що дошкільна освіта спрямована на формування у кожної дитини життєвої компетенції, то й іншомовна комунікативна компетенція (як її складова) також має формуватися за основними сферами життєдіяльності, визначеними Базовим компонентом дошкільної освіти. Відповідно до кожної сфери життєдіяльності педагог планує навчальний матеріал (лексичний, фонетичний, граматичний, зразки мовлення) за визначеними орієнтовними темами спілкування.

Оскільки педагоги мають право користуватися різними посібниками та альтернативними програмами, не варто жорстко регламентувати, нормувати зміст та обсяг навчального матеріалу. Послідовність опрацювання тем має визначатися логікою появи та ускладнення комунікативних функцій: від слухання й розуміння до говоріння. Відтак, плануючи систему занять на навчальний рік, педагог

самостійно визначає послідовність тем, добірку основних мовленнєвих зразків, сутність спілкування та дидактичних матеріалів для їх опрацювання з дітьми [29].

Форми організації роботи

Навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти є системою спеціально організованої педагогом діяльності вихованців, що спирається на розвиток, інтерес та активність здобувачів освіти, сприяє розвитку їхніх особистостей, реалізації індивідуального досвіду кожного з них та вияву якостей, необхідних для успішного засвоєння обсягу знань, вмінь та навичок. Організація життєдіяльності здобувачів освіти багато в чому визначається тим, хто саме навчає їх англійської мови в закладах дошкільної освіти.

Зокрема, це може бути вихователь певної групи з правом навчання англійської мови, який працює зі здобувачами освіти постійно й сам обирає зручний для цієї роботи час протягом дня

Коли ж таке навчання здійснює спеціально запрошений педагог, тоді складається окремий графік занять з урахуванням кількості укомплектованих підгруп здобувачів освіти [31].

Основна форма організації роботи з навчання здобувачів освіти англійської мови - це заняття. Оптимальна частотність проведення цих занять на тиждень - від 2-3 (якщо заняття має форму гурткової роботи - при значній кількості сформованих підгруп дітей) до 4 (якщо кількість підгруп незначна й може передбачатися заняття з кожною дитиною в графіку роботи педагога; а також у тому разі, якщо заняття проводить безпосередньо вихователь із дітьми своєї вікової групи).

Визначаючи місце занять з англійської мови у режимі дня в закладах дошкільної освіти, доцільніше орієнтуватися на час, відведений

для ігор та самостійної діяльності здобувачів освіти, і планувати проведення цих занять у другій половині дня. При цьому вихователь, який сам навчає англійської мови здобувачів освіти своєї вікової групи, може доцільніше передбачати час для відповідних занять з ними протягом дня (з однією підгрупою - у першій половині дня, з іншою - у другій), обов'язково дотримуючись норм навчального навантаження (зокрема, з дітьми старшої групи проводяться не більше трьох занять на тиждень у першій половині дня) [83].

Отже, розклад занять з англійської мови має узгоджуватися з розкладом основних занять за певними віковими групами. Це робиться для того, щоб раціональніше використовувати приміщення в закладі дошкільної освіти й не повторювати ті види діяльності та завдань, на яких будуються навчальні заняття за чинною програмою розвитку, навчання і виховання здобувачів освіти, а також за для врегулювання фізичних і психічних навантажень на здобувачів освіти з урахуванням перебігу їхньої працездатності впродовж дня.

Тривалість заняття з підгрупою 5-річних дітей - 20- 25 хвилин; із 6-річними здобувачами освіти, які продовжують перебувати в закладах дошкільної освіти, - до 30 хвилин.

Педагогові варто пам'ятати: досягненню вищої результативності, максимальному виявленню нахилів і здібностей вихованців дієво сприятиме особистісний підхід до розвитку й навчання кожного здобувача освіти. Підгрупи для занять англійською мовою комплектуються з огляду на попит батьків, а найголовніше - з урахуванням зацікавлень, бажань та здібностей самих здобувачів освіти. [148].

Провідним методом і засобом навчання та вправляння на заняттях з англійської мови виступають дидактичні та рухливі ігри на основі елементарної лексики дитячого спілкування.

Зокрема, використовуються такі види їх: мовні (фонетичні - на формування навичок правильної іншої звуковимови; лексичні та граматичні засвоєння базової лексики і граматичних структур); мовленнєві - на формування та розвиток елементарних навичок аудіювання та говоріння; комунікативні - на формування навичок спілкування.

Таким чином, пропонуємо організувати заняття з англійської мови в закладах дошкільної освіти як специфічну цільову ігрову діяльність, куди входять театралізовані, сюжетно-рольові, музичні, дидактичні, рухливі ігри. Ці ігри, зумовлені рядом правил, отримують у своєму перебігу лаконічне словесне вираження і пропонують здобувачам освіти для багаторазового повторення по кілька мовленнєвих зразків, чим забезпечують варіативно-ситуативне вправляння в слуханні та говорінні. Послідовне введення педагогом ігрових елементів у всі етапи навчання і в кожний етап заняття створює загальну ігрову атмосферу.

Тоді модельною схемою стає уявна ігрова ситуація, що охоплює все заняття. Разом з тим у ході занять не слід перетворювати ігри у самоціль, а самі заняття - на суцільні розваги. [208].

Не завадить варіювати ігрові завдання, щоб забезпечити засвоєння зі здобувачами освіти більшого обсягу мовленнєвого матеріалу, формування міцніших початкових навичок монологічного та діалогічного мовлення.

Заняття з англійської мови варто планувати з дотриманням вивчення розмовних тем, мовного та мовленнєвого матеріалу.

Їх основу складають такі види навчання:

I - введення нового матеріалу (первинне ознайомлення);

II - поглиблене вивчення матеріалу (тренування у спілкуванні);

III - закріплення і вдосконалення знань та навичок (тактика спілкування з використанням введеного мовного матеріалу).

Новий матеріал на заняттях з англійської мови закріплюється шляхом індивідуального та хорового промовляння лексичних одиниць та граматичних конструкцій. Коли є змога, після цього вихователь перевіряє, як здобувачі освіти засвоїли введений матеріал, пропонуючи їм цікаві ігри та ігрові вправи на впізнавання предметів. Щоб здобувачам освіти було зручніше запам'ятовувати фрази, використовує наочні підказки (картинки, предмети).

З подальшим розвитком у здобувачів освіти словесно-логічної пам'яті (поряд із образною) наочну підказку можна обмежити [203].

Випадково зазначимо, що на кожному занятті з англійської мови слід переважно застосовувати різноманітну наочність для кращого запам'ятовування здобувачам освіти мовленнєвого матеріалу і як засіб семантизації (з'ясування значення слів, зворотів). Бажано, зокрема, надавати перевагу предметній наочності (реальні речі, іграшки, макети) та ілюстративній (діафільми, картини, слайди, ілюстрації, кадри.). Показ може супроводжуватися мімікою, жестами, певним рухом, дією, що сприяє кращій семантизації слів. Надзвичайно цінним у такій роботі є елемент здогаду - він зацікавлює здобувачів освіти, розвиває самостійне мислення.

Якщо здобувачам освіти важко семантизувати лексичні одиниці, педагог вдається до перекладу українською мовою. Здобувачі освіти мають розуміти все, про що йдеться на занятті, а тому в разі потреби він пояснює їм українською мовою артикуляцію звуків, правила гри.

Її пряме використання обмежується тоді, коли всі здобувачі освіти розуміють та адекватно реагують на прості звертання, вказівки, прохання англійською мовою [264].

Але не всі вихователі, зазвичай, вільно володіють англійською мовою, тому не завжди можна створити в закладі дошкільної освіти умови для постійного спілкування англійською мовою.

А на відповідному занятті усі дії дорослого, його поведінка асоціюються зі здобувачами освіти із життям англійської мови. Працюючи з дітьми, педагог може забезпечити домінуюче звучання англійської мови, постійно супроводжуючи нею власні дії та дії здобувачів освіти без зайвих пояснень, що спонукає здобувачів освіти до зворотного комунікативного зв'язку.

На заняттях з англійської мови застосовуються також комп'ютерні програми навчання й контролю засвоєння мови в різних режимах, з різними рівнями складності. Вони останнім часом активно розробляються і впроваджуються в освітній процес в закладах дошкільної освіти [265].

Значне місце в навчанні здобувачів освіти англійської мови посідає використання віршиків, лічилок, пісенок. Здобувачі освіти ефективно сприймають римований текст, легше й міцніше запам'ятовують його. Щоб уникнути механічного запам'ятовування й відтворення віршів без усвідомлення їхнього змісту, важливо закріплювати потрібні для активізації лексичного запасу слова та зразки мовлення поза віршовано-пісенним контекстом у спеціально дібраних мовних вправах та іграх. Під час розучування віршів та пісень доцільно спиратися на наочність.

З урахуванням діяльнісного й інтегрованого підходів, які активно впроваджуються у освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти, заняття з англійської мови мають органічно інтегрувати у своїй

структурі види діяльності, значущі для розвитку здобувачів освіти. Бажано, щоб на тлі мовленнєвого спілкування та ігрової форми навчання педагог використовував наступні елементи:

- образотворчості (малювання, ліплення за завданням педагога, за власним задумом, із подальшим відгадуванням зображеного та описом його);
- театралізованої драматизації, театралізації із серією попередніх репетицій;
- рухової діяльності (фізкультпаузи з кількох простих вправ у супроводі окремих вказівок, команди чи римовані тексти; рухливі ігри; рухові вправи; імітації рухів тварин чи предметів; змагання в рухах тощо);
- музичної діяльності (танцювальні рухи до пісеньок, спів, рухливих ігор, інструкції щодо їх виконання)
- трудової діяльності (доручення із самообслуговування, господарсько-побутової праці, праці в природі, чергування на заняттях; ручна праця: робота з папером, ножицями, клеєм, тканиною, природним матеріалом) [138].

Якщо зі здобувачами освіти своєї вікової групи навчання англійської мови здійснює сам вихователь, він має більше можливостей для організації цієї роботи не лише на заняттях, а й у повсякденному житті: під час переглядів діафільмів за казками та бесід за ілюстраціями до книжок.

2.2. Сутність особистісно-орієнтованого підходу до навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти

Особистісно-орієнтований підхід - один із найголовніших підходів до реформування сучасної освіти. Проте робота щодо розробки теорії і методики особистісно-орієнтованої освіти поки ще далеко від завершення, і в першу чергу це стосується її концептуальної основи.

У працях класиків української педагогіки А.С. Макаренка, К.Д. Ушинського і В.О. Сухомлинського містяться всі або майже всі положення, що можуть бути покладені в основі сучасної концепції особистісно-орієнтованого навчання й виховання [157].

Важливо звернути увагу саме на роботи Сухомлинського. У його працях поняття «особистісно-орієнтований підхід» відсутнє. Не формулювалися ним ні принципи, ні методи особистісно-орієнтованого підходу. Проте більшість його праць тією чи іншою мірою присвячена питанням особистісного, індивідуального підходу до дітей і по суті вирішує проблеми його розбудови. Головною метою освітнього процесу В.О.Сухомлинський вважав всебічний розвиток особистості.

Одним із ключових моментів у системі поглядів В.О.Сухомлинського на сутність освітнього процесу є положення про неповторність кожної дитини. Воно є немовби наріжним каменем, на якому побудована вся система поглядів видатного педагога на проблеми навчання й виховання. Це дає змогу сформулювати перший, фундаментальний принцип особистісно-орієнтованого підходу до

навчання й виховання – принцип неповторності кожного здобувача освіти.

Наступне положення В.О. Сухомлинського підкреслює те, що немає нездібних, бездарних і ледачих дітей. Звідси випливає другий принцип особистісно-орієнтованого підходу до навчання й виховання - принцип визнання відсутності нездібних дітей.

З положення про відсутність нездібних, бездарних і ледачих дітей у свою чергу випливає положення про нерівність розумових здібностей дітей, яке, на перший погляд, йому суперечить. Проте протиріччя тут немає. Наявність такої нерівності обумовлена різними розумовими задатками кожної дитини. Без урахування цього не можна уявити сучасний освітній процес.

Отже, третім принципом особистісно-орієнтованого підходу є принцип урахування нерівності розумових здібностей дітей. Навчання й виховання дітей із високими розумовими здібностями не викликає особливих труднощів. А що робити з дітьми, які мають знижену здатність до навчання? Як вчити і виховувати таких дітей? Упоратися з цим завданням можна, на думку В.О.Сухомлинського, лише за умови використання для навчання і виховання таких дітей особливих заходів, тонкого й делікатного індивідуального підходу.

Звідси випливає четвертий принцип особистісно-орієнтованого підходу до навчання й виховання - принцип індивідуалізації освітнього процесу. Індивідуалізація освітнього процесу – це, по суті, навчання і виховання кожної дитини за індивідуальним планом.

Природні нахили, задатки, обдарування складають зміст індивідуальних особливостей дітей, а їх виявлення – зміст п'ятого принципу особистісно-орієнтованого підходу до навчання й виховання – принципу врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти [258].

Розкриваючи суть індивідуального, диференційованого підходу до навчання й виховання учнів, В.О. Сухомлинський постійно використовує поняття особистість дитини.

Отже шостим принципом особистісно-орієнтованого підходу до навчання й виховання, що впливає із педагогічних ідей В.О. Сухомлинського, є принцип визначення кожного здобувача освіти особистістю.

Основним завданням щодо реалізації цього принципу є збереження й розвиток у дитини почуття людської гідності. Це завдання В.О. Сухомлинський вважав одним із найважчих і найтонших у праці педагога і, судячи з того, як часто зустрічається поняття людська гідність у його працях, надавав йому дуже великого значення.

Поважне ставлення до людської гідності, особистості дитини, говорячи словами В.О. Сухомлинського, є «найважливішим педагогічним інструментом, оскільки дає змогу зберегти всі гарні людські якості, що були закладені в дитині від народження - доброту, людяність, невгамовність, і не дає змоги розвинутися поганим властивостям – безвольній і мовчазній покірності, безсердечності, жорстокості», Творити дуже ніжну, тонку річ: бажання бути хорошим, стати сьогодні кращим, ніж був учора – кінцева мета такого підходу є [143].

Бажання бути хорошим виховується багатьма способами: красою, людяністю, добротою, чуйністю; на прикладі педагогів і батьків; правдою; повчанням; через подолання труднощів. Але насамперед - радістю. «Життєвий шлях від дитинства до отроцтва має бути шляхом радості, бадьорості», – підкреслює В.О. Сухомлинський у своїх працях.

Переживання як позитивних, так і негативних інтелектуальних почуттів позначається на всьому духовному житті дитини.

Звідси – наступний, сьомий принцип особистісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання – принцип отримання позитивних почуттів від навчання. У талановитих дітей успіхи в навчанні можуть породжувати почуття запаморочення від успіхів, зазнайство.

«Щоб запобігти цим небажаним явищам, - пише В.О. Сухомлинський, - слід уміло вести підлітка шляхом подолання труднощів».

Цю вимогу можна сформулювати як восьмий принцип особистісного-орієнтованого навчання – принцип навчання через подолання труднощів. Навчання – це важка розумова праця, і щоб вона була успішною, має бути цікавою, бажаною для дітей. При чому цікавим може бути не тільки предмет, а й спосіб пізнання.

«Одним із найефективніших способів пізнання, - пише В.О.Сухомлинський у статті «Розумова праця і зв'язок школи з життям», - є дослідницький підхід до предмета вивчення» [3].

Отже, дев'ятим принципом особистісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання можна вважати принцип дослідницького підходу до предмета вивчення.

Звідси впливає десятий принцип особистісно-орієнтованого навчання - принцип обов'язковості самостійної розумової праці дітей у процесі навчання. Важливим чинником ефективності навчання В.О.Сухомлинський вважав людяність, любов, доброту, чуйність, сердечність, тактовність стосовно вихованців. Одинадцятий принцип, який впливає із цього положення, можна сформулювати як принцип людяності, чуйності й тактовності по відношенню до дітей. З цим положенням безпосередньо пов'язане наступне положення В.О. Сухомлинського про розуміння оцінки як інструмента виховання, а не

покарання. Звідси дванадцятий принцип особистісно-орієнтованого навчання – принцип розуміння оцінки знань як інструмента виховання.

Положення про взаємозалежність колективу й особистості як сукупності особистостей можна сформулювати як тринадцятий принцип особистісно-орієнтованого освітнього процесу – принцип взаємозалежності колективу й особистості в навчанні.

Положення про необхідність високих особистих якостей вихователя, розроблене Сухомлинським, може розглядатися як чотирнадцятий принцип особистісно-орієнтованого підходу до навчання й виховання – принцип залежності особистості здобувачів освіти від особистості вихователя [3].

Наразі можна сформулювати основні вимоги до сучасного вихователя:

- любов до власної справи;
- висока кваліфікація;
- високі моральні якості;
- творчий підход до навчання й виховання.

Положення В.О.Сухомлинського про наявність численних складних взаємозв'язків і взаємозалежностей між окремими складовими частинами освітнього процесу може бути сформульоване як п'ятнадцятий принцип особистісно-орієнтованого підходу до навчання й виховання - принцип розгляду освітній процесу як складної системи [2].

2.3. Рівень сформованості умінь та навичок іншомовного спілкування в дошкільному віці в контексті констатувального експерименту

Спостереження показали, що у складі словника дошкільнят різного віку і з різним рівнем розвитку комунікативних навичок частини мови представлені неоднаково. Так, у дітей з домінуючою ситуативно-діловою формою спілкування в словнику є велика кількість іменників, прикметники або відсутні, або показують атрибутивні властивості об'єктів (колір і розмір), майже всі дієслова позначають тільки конкретні дії. У вихованців з домінуючою внеситуативно-пізнавальної формою спілкування більше слів, що відображають якості навколишніх предметів; є прикметники, що визначають естетичні, етичні та емоційні властивості, і дієслова, що позначають вольові та інтелектуальні дії. Загальна закономірність розвитку словникового запасу полягає в тому, що спочатку діти опановують назвами наочно представлених груп предметів, властивостей і відносин, що обумовлено наочно-образним характером мислення дошкільнят. Абстрактних понять в словнику дошкільника майже немає [192].

Здобувачі освіти дошкільного віку поступово вчаться будувати словосполучення і речення відповідно до правил граматики. Вже до молодшого дошкільного віку дитина використовує основні граматичні закономірності: змінює слово за відмінками, числами, особам, вживає

всі часи дієслова, використовує прості й складні (сполучникові й безсполучникові) речення.

Далі дитина опановує системою морфологічних засобів оформлення граматичних категорій, типами відмін і дієвідмін, способами словозміни й словотворення, вчиться будувати більш складні конструкції. Проте мова дітей характеризується великою кількістю граматичних помилок.

Для мовлення дошкільнят характерною є словотворчість, яка виражає недостатній рівень оволодіння різноманітними граматичними формами рідної мови і в якій проявляються здібності дітей створювати неологізми.

Виділяють три основних принципи, відповідно до яких діти утворюють нові слова:

- частина слова виступає як ціле слов;
- до кореня одного слова додається закінчення іншого слова;
- слово складається з елементів двох інших слів.

До старшого дошкільного віку словотворчість починає слабшати, оскільки дитина вже добре засвоює граматичні форми й вільно ними оперує [198].

Розвиток мовлення йде в декількох напрямках: удосконалюється практичне вживання мови в спілкуванні з іншими людьми, разом з тим мовлення стає основою перебудови психічних процесів, знаряддям мислення. За певних умов виховання дитина починає не тільки користуватися мовленням, але й усвідомлювати його будову, що має важливе значення для наступного оволодіння грамотою [208].

Протягом дошкільного періоду продовжує зростати словниковий запас дитини. У порівнянні з раннім дитинством словник дитини-дошкільника збільшується, як правило, у три рази. При цьому ріст словникового запасу безпосередньо залежить від умов життя й

виховання; індивідуальні особливості тут найбільш помітні, ніж у будь-якій іншій галузі психічного розвитку.

Словник дитини-дошкільника швидко збільшується не тільки за рахунок іменників, але й за рахунок дієслів, займенників, прикметників, числівників і службових частин мови. Саме по собі збільшення словникового складу не мало б великого значення, якби дитина паралельно не опановувала вміння об'єднувати слова в речення за законами граматики. У той же час діти опановують складні речення, сполучні елементи, а також більшість розповсюджених суфіксів. У дошкільному віці діти починають надзвичайно легко утворювати слова, змінювати їхній зміст, додаючи різні суфікси, починають вивчати лічилки, вірші, скоромовки.

RHYMES ABOUT PEOPLE

How many days has my baby to play?

Saturday, Sunday, Monday,

Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday,

Saturday, Sunday, Monday.

One, two, three, four,

Mary' at the cottage door,

Five, six, seven, eight,

Eating cherries off a plate.

Jerry Hall

Jerry Hall,

He is so small,

A rat could eat him,

Had and all.

March winds and April showers

Bring forth May flowers.

Little fishes in a brook,

Father caught them on a hook,

Mother fried them in a pan,

Johnnie eats them like a man.

Go to bed, Tom,

Go to bed, Tom,

Tired or not, Tom

Go to bed, Tom,

Основи мовлення закладаються в дитини впродовж першого року життя, а перші три - вирішальні в розвитку мовленнєвих навичок, які розвиваються в середовищі, де дитина чує звуки й мовлення інших людей.

Саме до трьох років діти найкраще сприймають мовлення, тому розвиток мовленнєвих навичок у цьому віці надзвичайно важливий.

Етапи розвитку мовленнєвих навичок у дітей 3–4 років

У 3–4 річному віці дитина зазвичай веде з батьками довгі й цікаві, хоча іноді досить безглузді розмови. У цьому віці в дітей зростає словниковий запас, вони починають розуміти основи граматичної будови мови. Вони багато розмовляють і насолоджуються довгими бесідами [215].

На цьому етапі можна виокремити певні показники, які свідчать про нормальний мовленнєвий розвиток дитини:

- швидке засвоєння нових слів;
- використання іменників у множині;
- можливість неправильного вживання форми дієслів

(наприклад, вона говорить «продавати» замість «продає»);

- зрозуміле й зв'язне мовлення;
- побудова речення з чотирьох і більше слів;
- розуміння дитячих віршів;
- правильне вживання займенників.

Мовлення чотирирічної дитини цілком зрозуміле, іноді в ньому трапляються дрібні неточності. У цьому віці дитина:

- використовує довгі й складні речення;
- може розповідати довгі історії,
- дотримується правильної послідовності подій;
- ставить багато запитань;
- мовлення дитини чітке й зрозуміле, без грубих помилок.

У 5–7 років дитина зазвичай веде вже порівняно довгі й складні розмови з батьками.

У п'ятирічному віці дитина здебільшого говорить граматично правильно, демонструючи досить великий словниковий запас. У шістьсім років діти здатні писати прості історії, розуміють, як звуки утворюють слова.

Показники мовленнєвого розвитку дитини на цьому етапі такі:

1. У п'ятирічному віці дитина зазвичай формує речення граматично правильно, однак іноді припускається граматичних помилок.

2. П'ятирічна дитина:

- має досить великий словниковий запас;
- може висловлювати свою точку зору в дискусіях.

3. До шестирічного віку дитина розуміє близько 13 000 слів.

4. Шестирічна дитина правильно використовує займенники, розуміє різницю між ними.

5. До семирічного віку дитина розуміє від 20 000 до 26 000 слів і може розпізнавати помилки в мовленні інших людей.

Це основні етапи мовленнєвого розвитку дітей. Однак одні діти досягають певних показників раніше, а інші - пізніше. Поки ви бачите в мовленнєвому розвитку дитини прогрес, хоч і невеликий, немає приводу для занепокоєння. Однак іноді дитина може не розуміти, що їй кажуть, а також мати труднощі при висловленні своїх думок.

Це може свідчити про наявність у дитини мовних розладів. Хоча останні можуть бути серйозною проблемою, тим не менше, піддаються лікуванню [76].

Мовленнєві розлади в дітей

Щоб розвинути мовленнєві навички, дитина повинна володіти навичками слухання, розуміння й запам'ятовування. Також вона має вміти структурувати своє мовлення. Якщо ці навички не розвинені, це може бути пов'язано з розладами мовлення.

Згідно зі статистикою, симптоми різних мовленнєвих розладів спостерігаються у 5 % усіх дітей. Мовленнєві розлади в дітей відрізняються від дефектів мовлення, які полягають у нездатності дитини артикулювати певні звуки мови. При мовленнєвих розладах діти нормально відтворюють звуки, їх мовлення зрозуміле, однак вони стикаються з труднощами, пов'язаними з розумінням мовлення інших осіб (рецептивне мовлення) або висловленням власних думок (експресивне мовлення) [20].

Констатувальний експеримент проводився під час проходження практики в яслах-садку № 4 «Чебурашка», група «Веселка».

Завдання 1. Здобувачі освіти, поділені на команди, визначають, хто в них № 1, № 2, № 3. Перші номери стають спиною до вихователя. Вихователь підіймає аркуш зі словом. Завдання учасників, які бачать слово, пояснити його (не називаючи) якомога швидше своєму першому

номеру так, щоб той відгадав. Наступними спиною до вихователя стають другі номери команди. Потім треті. І так далі.

Мета - з'ясувати:

- рівень використання дітьми монологічного та діалогічного мовлення;
- рівень володіння здобувачами освіти основ спілкування у відповідному віці;
- рівень знань здобувачів освіти основ монологічного та діалогічного мовлення.

Результати констатувального етапу експерименту відображенні у таблиці, де виконання завдань ілюструються такими характеристиками: повне й правильне виконання завдань, правильність вимови, уміння вести діалог у різних ситуаціях.

Оцінювання здобувачів освіти відбувається на основі наступних критеріїв:

- 1) ефективність реальної комунікативної мети;
- 2) досягнення реальної комунікативної мети;
- 3) правильність мовного оформлення та своєчасна реакція.

Отримані результати представлені у таблиці 1.1.1

Таблиця 1.1.1

Результати констатувального зрізу

Зміст роботи	Якість виконання завдань	Кількість здобувачів освіти	
		Експериментальна група	Контрольна група

Досягнення реальної комунікативної мети	Правильно виконано завдання	30	33
	Допустили помилки	12	14
	Не виконали завдання	5	5
Ефективність використання мовленнєвих засобів	Правильно виконали завдання	20	22
	Допустили помилки	10	12
	Не виконали завдання	7	8
Правильність мовного оформлення	Правильно виконали завдання	25	25
	Допустили помилки	5	8
	Не виконали завдання	0	0

Результати експерименту показали, що рівень сформованості навичок говоріння на заняттях англійської мови було сформовано задовільно.

Отже, результати констатувального зрізу дозволяють зробити висновок про середній рівень володіння здобувачами освіти монологічного й діалогічного мовлення.

Як визначити, чи має дитина проблеми розвитку мовлення?

Діти, котрі страждають від розладів рецептивного мовлення (також відомого в медицині як сенсорна алалія), можуть зазнавати труднощів стосовно:

- розуміння мовлення тих, хто навколо;
- дотримання інструкцій;
- організації власних думок.

Здобувачі освіти з розладами експресивного мовлення, або моторною алалією, мають труднощі при вираженні своїх думок і потреб:

- їхні речення можуть бути короткими й простими, а мовлення неструктурованим;
- їхній словниковий запас може бути значно меншим, ніж в однолітків;
- їм буває важко дібрати правильне слово, вони заповнюють паузи різними звуками або словами-паразитами;
- вони можуть неправильно вживати граматичні форми слів;
- вони часом повторюють одні й ті ж фрази в одній розповіді.

Одним із найбільш серйозних мовленнєвих розладів є специфічний розлад мовлення:

- спостерігається затримка розвитку мовлення (наприклад, вони можуть не вміти говорити до трьох років);
- у трирічному віці діти говорять недостатньо чітко;
- важко правильно використовувати у мовленні дієслова.

Це характерні риси специфічного розладу мовлення.

Причини мовленнєвих розладів.

Дитина не може розвинути навички формування мовлення, слухання, розуміння й запам'ятовування з різних причин, особливо коли недостатньо чує живе мовлення в повсякденні.

Чим більше дитина занурена в мовне середовище, тим швидше вона розвиває мовленнєві навички;

Якщо дитина має труднощі з розвитком мовлення навіть у трирічному та старшому віці, зверніться до лікаря, щоб визначити й вчасно вирішити можливі проблеми зі здоров'ям.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного аналізу вдалося вирішити завдання, які були поставлені в дипломній роботі: вивчити стан даної проблеми в методиці навчання англійської мови на основі критичного аналізу теоретичних джерел, проаналізувати особливості сучасних технологій у навчанні англійської мови, визначити основні засоби розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Передумовами успішного вивчення дітьми закладів дошкільної освіти англійської мови є психологічні, фізичні та фізіологічні особливості, зокрема пластичність мозку, гнучкість мозкових механізмів мовлення, що сприяють швидкому і якісному запам'ятовуванню, на основі якого легко реалізується перенесення в різні ситуації спілкування, підвищена сенситивність, яскраво виражені імітативні здібності, які підкріплюються здатністю до наслідування.

Важливо, щоб кожна дитина був головною дієвою особою на занятті, почувала себе вільно та комфортно, брала активну участь в обговоренні теми. Ефективність процесу навчання здобувачів освіти визначають готовність та бажання брати участь у міжкультурному спілкуванні мовою, яку вивчають. Це можливо, якщо основною формою шкільної діяльності буде живе активне спілкування з вихователем та один з одним.

Важливим фактором у вивченні англійської мови дошкільниками є ігровий момент навчання. Гра у дошкільному віці все ще залишається

важливою в житті дитини. Це не лише цікаве проведення часу, але й спосіб моделювання зовнішнього дорослого світу. Дуже важливо спланувати освітній процес, спираючись на психологічні, фізіологічні та фізичні особливості школярів цього віку, оскільки дитина швидко втомлюється.

Навчання навичкам читання, письма та говоріння повинні здійснюватися в комплексі, тому що всі види мовленнєвої діяльності пов'язані між собою.

Скоромовки, віршики, лічилки, пісні, сценки, казки також є ефективними, тому що це дітям цікаво. Фізкультхвилинки, що супроводжуються римовками, надають дітям можливість рухатись. Це не тільки співпадає з потребою віку, але й суттєво прискорює процес засвоєння англійської мови. Проте важливо спиратись не лише на ігри, але й на розширення культурних меж та намагання пізнати світ, що зумовлює для дошкільного віку практичну значимість англійської мови. Кожне заняття має бути продуманим та переслідувати, окрім практичної мети, виховну, освітню та розвиваючу цілі.

Аудіювання представляє собою мовленнєве уміння, коли здобувачі освіти по слуховому каналу отримують елементарну змістовну інформацію на англійській мові. Важливим компонентом змісту навчання аудіювання є психологічний компонент – доведення сприйняття та розуміння звучання англійської мови до рівня навички та вміння. Цей навик має формуватися, починаючи з першого року навчання мови. Це можна забезпечити високим рівнем сформованості фонетичних, лексичних та граматичних навичок. Формування навички аудіювання в основному проходить під час накопичування слів та структур англійської мови, на рівні умінь за безпосереднього спілкування педагогом з групою, використання спеціальних текстів чи озвучених діафільмів для отримання інформації, для вирішення

конкретних мовленнєвих завдань, а також у ході взаєморозуміння, коли діти слухають один одного.

У процесі навчання англійської мови в закладі дошкільної освіти читання, як і усне мовлення, виступає в ролі мети та засобу: здобувачі освіти мають оволодіти читанням як джерелом здобуття інформації та користуватися читанням для кращого засвоєння мовного та мовленнєвого матеріалу. Етап підготовки здобувачів освіти до читання тексту має здійснюватися на лексико-граматичному матеріалі, який було попередньо засвоєно усно, а текст повинен відповідати реальності.

І читання, і письмо користуються однією графічною системою мови, що слід враховувати під час навчання англійської мови та розвивати ці види мовленнєвої діяльності й взаємозв'язку в першу чергу на початковому етапі. Роль письма у навчанні англійської мови на цьому рівні менша [111].

Оволодіння мовленнєвими навичками здійснюється в кілька етапів. На першому дитина ознайомлюється зі значеннями мовних одиниць, на другому - усвідомлює й запам'ятовує словесні вирази, а на третьому і останньому - оволодіває активним мовленням.

Комунікативний метод навчання є найефективнішим, оскільки він забезпечує дієве, зорієнтоване на особистість навчання іншомовного спілкування. Роль імітаційного процесу не така вже й велика, як здається на початку. Діти свідомо підходять до вивчення англійської мови, до цього їх спонукають розповіді про культуру країни, мова якої вивчається. Приступаючи до вивчення англійської мови, діти перш за все хочуть навчитися говорити. Навіть мінімальна кількість мовленнєвих одиниць, які вони засвоюють на перших заняттях, уже дозволяє їм відчувати комунікативну функцію мови, що одразу ж

позитивно позначається на мотивації навчання, без чого неможливе оволодіння англійською мовою.

СПИСОК ВИКОРАСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агурова Н.В, С.І. Гоздецкая Англійська мова в дитячому саду: Посібник для вихователів дитячих садів [Текст]. - М., 1963. -112 С. 35..
2. Архипова М.Г. Семінар з проблем раннього навчання іноземних мов // іноз. яз. в школі. - 1991. - № 2. - С. 106-108.
3. Альошина Т.І Навчання англійської мови в дитячому саду [Текст] // Дошкільне виховання. - 1982. - № 7. - С. 40-43.
4. Бехтерева Н.П. Ответственность ученого. // Наука и жизнь. – М., 1972. – С.88-89.
5. Богуш, . А.М.Н.І. Луцан. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навч.-метод.посіб. К.:Слово, 2008. 256с.
6. Богоявленский Д.Н., Менчинская Н.А. Психология усвоения знаний в школе. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1959. – 347 с.
7. Борзова Г.В. Тексты для чтения на втором этапе обучения. // Иностранный язык в школе. – М.,1990. – № 4. – С.256-264.
8. Близнюк О./ . Л.С. Панова, Ігри у навчанні іноземних мов Посібник для вчителів. - К.: Освіта, 1997. - 64 с.
9. Вауліна Ю., фрейліна Є. Підготовка вихователів-вчителів англійської мови для дошкільних установ Дошкільне виховання. - 1993. - № 4. -С. 31-33.
10. Воробйова Т. В. Особливості організації навчальної діяльності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в процесі вивчення англійської мови (психологічний та методичний аспекти) // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2012. – № 8 С. 75.

11. Вятютнев М.Н. Обучение иностранному языку в начальной школе. // Иностранный язык в школе. – М.,1990. – № 6. – С.57-62.
12. Гавриш Н.Розвиток мовлення: розв'язуємо актуальні проблеми. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2019. № 3. С. 36-44.
13. Глушок Л.М.Особливості вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку в процесі становлення особистості // Педагогічний дискурс – 2011. – № 9 С. 63-65.
14. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років. Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 304 с.
15. Дем'яненко О.Фонетична робота з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку в умовах багатомовності (фрагменти занять і уроків на матеріалі української, російської й англійської мов) / О.Дем'яненко – Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2005. – 92 с.
16. Дмитренко Н.Шляхи підвищення ефективності навчання англійської мови у дошкільних навчальних закладах України // Гуманізація навчально-виховного процесу. - Слов'янськ – 2010. – Спецвипуск 4. Частина 1 Казачінер О. С. Усі заняття з англійської мови в ДНЗ (за базовим компонентом дошкільної освіти) / О. С. Казачінер– Х. Вид. група «Основа», 2014. – 285 с.
17. Калініна Л.В English After Classes методичний посібник для позакласної роботи на початковому етапі загальноосвітньої школи : у 3 кн. Кн. 1 / Л. В. Калініна, І. В. Самойлюкевич, Л. І. Березенська. – Харків : Веста : Ранок, 2003. – 192 с.
18. Китайгородська. Г.А. Методика інтенсивного навчання іноземних мов [Текст]. - М.: Вища школа, 1982. - 141 с.
19. Леонтьєв О.О. Психологічні передумови раннього оволодіння іноземними мовами [Текст] // іноз. яз. в школі. - 1985. - С. 24-29.

20. Марчій-Дмитраш Т. М. Навчання англійської мови дітей дошкільного віку: Навчально-методичний посібник / Т. М. Марчій-Дмитраш– Івано-Франківськ Видавець Г. М. Кушнір, 2015. – 64 с.
21. Матішак М. В. Варіативність організаційних форм навчальної діяльності учнів 6–7-річного віку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / М. В. Матішак. – К., 2008. – С. 21-24.
22. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник / Поніманська Т. – К. : Академвидав, 2013. – 456 с.
23. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / – Т. Мандрівець, 2012. – 104 с.
24. Психолого-педагогічні основи навчання англійської мови дітей дошкільного віку. Робоча навчальна програма / [О. Котенко, О. Лобода]. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2011. – 31 с.
25. Редько В. Лінгводидактичні засади навчання англійської мови учнів початкової школи : методичний посібник для вчителів англійської мови /
26. Роман С. В. Раннє навчання англійської мови як предмет методичної підготовки студентів і фахового вдосконалення вчителів-предметників // Іноземні мови. – 1995. - № 1. 20 с.
27. Редько В. – К. : Генеза, 2007. – 136 с. 53 15. С. Роман Методика навчання англійської мови у початковій школі : навчальний посібник / С. Роман – К. : Ленвіт, 2005. – 208 с.
28. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах [Текст]: Підручник / За ред. С. Ю. Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 1989. - 320 с.
29. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка / В. О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1978. – 263 с. 2.
30. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. Т. 5. Школа і природа / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977. – 549 с. 3.

31. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку / [О.Білан, Л.Возна, О. Максименко та ін.]. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 264 с.
32. Шебедина В.Обучение английской разговорной речи в детском саду / . В. Шебедина // Иностранные языки в школе. – 1997. – №2. С 43.
34. Шишкова И.Английский язык для малышей. Руководство для преподавателей и родителей / И. Шишкова, М. Вербовская. – М. : ЗАО «РОСМЭН-ПРЕСС», 2006. – 157 с.
35. Шкваріна Т.М. Англійська мова для дітей дошкільного віку. Програма, методичні рекомендації. – К.: Шкільний світ, 2008. – 111с.
36. Шкваріна Т.Заняття з англійської мови у дошкільному навчальному закладі (теорія і практика) : навч. посібник для вчителів англ. мови та студ. вищ. пед. навч. закладів / Т. Шкваріна. – Умань – 2003. – 250 с. 33.
37. Шкваріна Т.Методика навчання англійської мови дошкільників: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Т.Шкваріна – : Освіта України, 2007.
38. Ярошенко О. Г.Педагогічні основи групової навчальної діяльності школярів (на матеріалі вивчення хімії) автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13. 00. 01 «Теорія та історія педагогіки»;

ДОДАТОК А

«A LITTLE DOG»

Завдання: засвоєння артикуляції звуку [w] Засоби навчання та обладнання: магнітофонний запис вірша та м'яка іграшка – песик.

Організація та проведення гри.

Після того, як діти прослухають вірш та його переклад, їм пропонують зіграти роль маленького покинутого песика.

Діти вимовляють слова «Wow – Wow – Wow!», при цьому слід пояснити, яким має бути положення артикуляційного апарата під час вимовляння цього звуку, решту тексту вірша читає вихователь:

There's nise little dog
But nobody takes him.
" Wow – Wow - Wow!"
Nobody takes him.
There's nise little dog

I want to take him.

" Wow – Wow - Wow!"

I want to take him.

Діти часто плутають звуки [w] та [v]. Тому слід відразу приділити особливу увагу їх правильній вимові.

ДОДАТОК Б

«THE PLANE»

Завдання: оволодіння навичками вимови звука [v] Засоби навчання та обладнання: магнітофонний запис вірша та іграшковий літак.

Організація та проведення гри.

Вихователь демонструє артикуляцію звука [v] і пропонує потренуватися в його вимові та вивчити віршика про літак. Потім ознайомлює дітей зі змістом вірша, використовуючи при цьому іграшку.

Після цього звучить магнітофонний запис вірша; вихователь дублює звучання магнітофона та показує, як літає літак, а діти вчаться вимовляти звук.

THE PLANE

The plane is traveling up in the sky

Vvv-vvv-vvv,

Moving so fast, and ever so high

Vvv-vvv-vvv,

Over the land, over the sea,

Vvv-vvv-vvv,

Bat we always come back in the time for tea

Vvv-vvv-vvv.

Тепер можна запропонувати дітям потренуватися розрізняти звуки [w] та [v], звертаючи увагу на відмінність у вимові цих звуків кожним з них.

Широко використовують на заняттях з англійської мови дидактичні ігри, що є загально визнаною формою розумового розвитку дошкільнят.

Особливо популярні різноманітні види лото. Ця гра дає змогу варіювати навчальний матеріал та сприяє швидкому засвоєнню лексичних одиниць.

Дитина поступово переходить від наочно-дійового способу засвоєння лексики до словниково-образного.

Гра в лото має стати невід'ємним компонентом освітнього процесу, слугуючи поступовому накопиченню дітьми словниковому запасу та їх усебічному розвитку.

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я. Кравченко Світлана Григорівна,

учасник(и) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академіч добродесност – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЮЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної добродесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися висшого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності використаних методик дослідження та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання посилань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та промоценоню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, власної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статеною ч іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, чесно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та наукові дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових рошунків за'казів з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

– не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів співробітників;

– не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійсненні впливу на зміну отриманої академічної оцінки;

– не заважувати й не проважувати агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не заважувати школи матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіку університету в заходах, не пов'язаних діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягти власних корисних цілей;

– не заважувати загрозі власному здоров'ю або безпеці інших студентів та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної добродесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної добродесності.

03.04.2020

(дата)

Кравченко

(підпис)

Світлана Кравченко

(ім'я, прізвище)

ДОВІДКА
про перевірку на текстові збіги у Науковій бібліотеці
кваліфікаційної роботи СВО Бакалавр
спеціальності 012 Дошкільна освіта (заочна форма)

Автор роботи	Кравченко С.
Назва роботи	Технологія навчання дошкільників іншомовному спілкуванню
Факультет	Педагогічний факультет
Науковий керівник	доцент Валуєва І.В.
Роботу перевірено за допомогою програмного засобу	Unicheck
Ідентифікаційний номер роботи	ID файлу: 1002525541
Результати перевірки	Схожість 77,5%

Директорка Наукової бібліотеки

Нателла АРУСТАМОВА

Бібліотекарка I категорії

Стефанія Соболь

